

ส่องชีวิตคนใน 3 ภาค จากดัชนีความเป็นอยู่ของคนไทย

ปริญดา สุจริต
ดวงทิพย์ ศิริกาญจนารักษ์

“ความเป็นอยู่ของคนใน 3 ภูมิภาคมีความโดดเด่นแตกต่างกัน โดยคนในภาคใต้อยู่ในสิ่งแวดล้อมดี ทำให้จังหวัดที่มีค่าดัชนีฯ สูงสุด Top 5 ของประเทศ อยู่ในภาคใต้ทั้งหมด ได้แก่ พังงา ระนอง นราธิวาส พัทลุง และชุมพร สำหรับด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุขใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ ขณะที่คนในภาคอีสานอยู่ในพื้นที่ที่ปลอดภัยสูง โดยจังหวัดที่มีค่าดัชนีฯ สูงสุด Top 5 ของประเทศ อยู่ในภาคอีสานทั้งหมด ได้แก่ นครพนม บุรีรัมย์ อ่างทอง สุรินทร์ และสกลนคร และมีโครงสร้างพื้นฐานดีใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ สำหรับคนในภาคเหนือมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายติด Top 5 ของประเทศ และด้านความปลอดภัยรองจากอีสาน ส่วนด้านสาธารณสุขของภาคเหนือและภาคอีสานไม่ดีเท่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ มีเพียงจังหวัดหลักของแต่ละภาคที่ติดอันดับต้น ๆ ของประเทศ ที่มีจำนวนเตียงรองรับผู้ป่วยมากสุดเมื่อเทียบกับประชากร”

การติดตามภาวะเศรษฐกิจและการเงินอย่างเฉียดไม่ได้อบรมคลุมชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งหมด งานศึกษานี้จึงได้พัฒนาดัชนีความเป็นอยู่ของคนไทย (ดัชนีฯ) ในการติดตามความเป็นอยู่ของคนไทยในพื้นที่ต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจ เพื่อประโยชน์ด้านนโยบายเชิงพื้นที่ในอนาคต โดยจัดทำขึ้นตามกรอบแนวคิด และวิธีการคำนวณของ OECD¹ ที่นำมาปรับใช้กับบริบทของไทย ครอบคลุมความเป็นอยู่ใน 6 ด้าน ผ่าน 20 เครื่องชี้ (ตารางที่ 1) ซึ่งใช้ข้อมูลที่เคยเผยแพร่จากหลายหน่วยงาน เป็นข้อมูลรายจังหวัดและรายปี ปี 2564-2565 (ปีล่าสุด)²

ตารางที่ 1 เครื่องชี้ที่ใช้ในการจัดทำดัชนีความเป็นอยู่ของคนไทย 6 ด้าน 20 เครื่องชี้

ด้าน	เครื่องชี้
1. รายได้และการจ้างงาน	ในมิติรายได้ การจ้างงาน และฐานะการเงินของครัวเรือน ผ่าน 5 เครื่องชี้ ได้แก่ 1) รายได้แรงงานที่แท้จริง 2) อัตราการว่างงาน 3) รายได้สุทธิหลังหักรายจ่ายที่แท้จริงของครัวเรือน 4) สินทรัพย์สุทธิของครัวเรือน และ 5) สัดส่วนคนจนต่อจำนวนประชากรทั้งหมด
2. การศึกษา	ในมิติคุณภาพการศึกษา และจำนวนปีการศึกษา ผ่าน 3 เครื่องชี้ ได้แก่ 1) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนอายุ 15 ปีขึ้นไป 2) คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ ONET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 3) สัดส่วนของเด็กอายุ 0-5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัยต่อจำนวนเด็กอายุ 0-5 ปี ทั้งหมด
3. สาธารณสุข	ในมิติปริมาณเตียงและสุขภาพของประชาชน ผ่าน 5 เครื่องชี้ ได้แก่ 1) สัดส่วนประชากรต่อจำนวนเตียง 2) สัดส่วนการกักกันที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ต่อจำนวนการกักกันทั้งหมด 3) สัดส่วนผู้ป่วยต่อจำนวนประชากรกลางปีทั้งหมด 4) สัดส่วนการฆ่าตัวตายสำเร็จต่อประชากร 100,000 คน และ 5) สัดส่วนประชากรที่เป็นผู้พิการต่อจำนวนประชากรทั้งหมด
4. ความปลอดภัย	ในมิติปริมาณเหตุที่เกิดและอุบัติเหตุที่ถึงแก่ชีวิต ผ่าน 2 เครื่องชี้ ได้แก่ 1) จำนวนการแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินต่อประชากร 100,000 คน และ 2) อัตราการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนต่อประชากร 100,000 คน
5. สิ่งแวดล้อม	ในมิติมลพิษและอุณหภูมิ ผ่าน 2 เครื่องชี้ ได้แก่ 1) ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กในอากาศ (PM2.5) และ 2) อุณหภูมิสูงสุดในแต่ละปี
6. โครงสร้างพื้นฐาน	ในมิติสิ่งปลูกสร้างถนน ระบบการสื่อสารด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต และสาธารณูปโภคด้านไฟฟ้า ผ่าน 3 เครื่องชี้ ได้แก่ 1) พื้นที่ปลูกสร้างที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี 2) สัดส่วนประชากรเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และ 3) ปริมาณแสงสว่าง

¹ จาก Organization for Economic Cooperation and Development. (OECD) Regional Well-Being: A User's guide (www.oecdregionalwellbeing.org)

² ดูรายละเอียดใน Appendix 1 และการคำนวณดัชนีความเป็นอยู่ของคนไทยในทุกด้านจะใช้ข้อมูลปี 2564-2565 แต่ในการวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อมจะใช้ข้อมูล PM 2.5 ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงตุลาคมปี 2566 และข้อมูลอุณหภูมิจะใช้ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงกันยายนปี 2566 ซึ่งเป็นข้อมูลล่าสุด ประกอบการวิเคราะห์ต่างหากด้วย เพื่อให้ได้ภาพที่สะท้อนสถานการณ์ล่าสุด เนื่องจากมีข้อมูลเป็นรายเดือน แต่ยังไม่สามารถนำข้อมูลปี 2566 มาคำนวณเป็นดัชนีได้ เพราะข้อมูลยังไม่ครบปี

Disclaimer: ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และการกล่าวคิด หรืออ้างอิงข้อมูลบางส่วนตามสมควรในบทความนี้ จะต้องกระทำโดยถูกต้องและอ้างอิงถึงผู้เขียนโดยชัดแจ้ง

ดัชนี ในแต่ละด้าน มาจากการนำเครื่องชี้แต่ละด้านรายจังหวัดมาสร้างเป็นดัชนี รายภาคและเฉลี่ยทั้งประเทศ ซึ่งมี 2 ขั้นตอนหลัก คือ

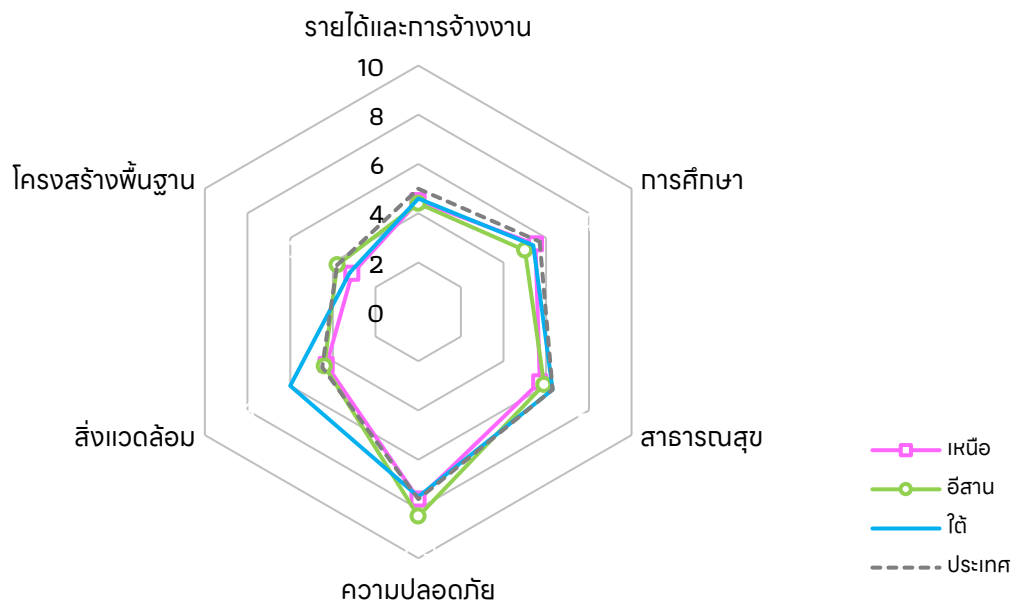
ขั้นตอนที่ 1 การนำเครื่องชี้มา Normalize ให้มีค่าอยู่ในช่วง 0-10 เนื่องจากเครื่องชี้มีหน่วยและการตีความแตกต่างกัน การทำให้เครื่องชี้มีค่าอยู่ในช่วง 0-10 จะทำให้เปรียบเทียบกันได้ โดย “ค่ายิ่งมากยิ่งดี”

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณดัชนี แต่ละด้าน รายภาค และประเทศ โดยหาค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยจำนวนประชากรแต่ละจังหวัดในภาคนั้น ๆ (Arithmetic Mean)³ ดูรายละเอียดใน [Appendix 2](#)

ในภาพรวมคนไทยใน 3 ภูมิภาคมีความเป็นอยู่ที่โดดเด่นในหลายด้าน ทั้งด้านสภาพแวดล้อมในภาคใต้ ด้านความปลอดภัยในภาคอีสานและภาคเหนือ รวมทั้งด้านการศึกษาในภาคใต้และภาคเหนือ

รูปที่ 1 ดัชนีความเป็นอยู่ของคนไทยใน 3 ภูมิภาคและเฉลี่ยทั้งประเทศ

(ข้อมูลรายปีล่าสุด ปี 2564 และ ปี 2565)

หมายเหตุ: ค่าดัชนี แต่ละด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0-10 โดยค่ายิ่งมากยิ่งดี

ที่มา: 1) ผลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ 2) ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 3) สำรวจภาวะการทำงานของคนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ 4) The World Air Quality Project 5) Open Government Data of Thailand ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) 6) VIIRS Stray Light Corrected Nighttime Day/Night Band Composites ของ Earth Observation Group, Payne Institute for Public Policy, Colorado School of Mines และ 7) Dynamic World ของ Google ร่วมกับ World Resources Institute คำนวณโดยทีมศึกษา อ่านรายละเอียดเครื่องชี้และดัชนีความเป็นอยู่ของประชาชนรายภาคเพิ่มเติมได้ใน [Appendix 1- 2](#) และ [4](#)

³ ทั้งนี้ การวิเคราะห์ในงานศึกษานี้เป็นการเปรียบเทียบดัชนีความเป็นอยู่ของคนแต่ละภาคกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศว่าพื้นที่ใดดีกว่า ใกล้เคียง หรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ ดัชนี ไม่ได้ใช้เปรียบเทียบข้ามช่วงเวลาว่าปีใดดีกว่าปีใด แต่หากจะเปรียบเทียบข้ามช่วงเวลา เช่น เปรียบเทียบว่าด้านการศึกษาดีกว่าสาธารณสุขที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 เป็นอย่างไร ในการศึกษานี้จะพิจารณาจากเครื่องชี้แต่ละตัวในแต่ละด้านแทน

โดยหากพิจารณาข้อมูลในระดับภูมิภาคและจังหวัด จะพบ 5 มุมมองสำคัญ ได้แก่

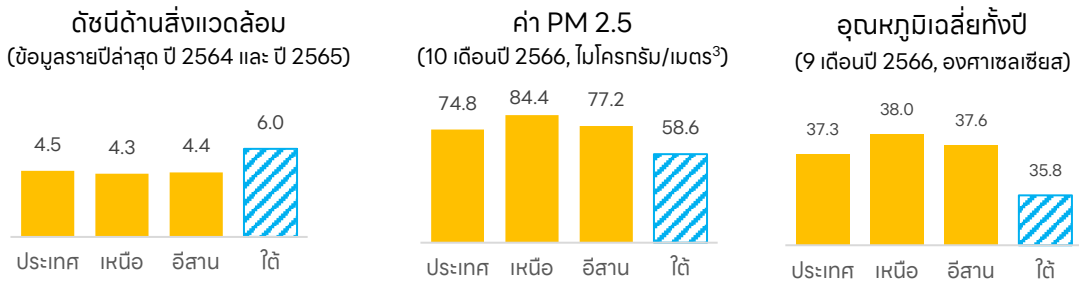

มุมมองที่ 1 คนในภาคใต้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ต่ำกว่าภาคอื่น

ดัชนีความเป็นอยู่ด้านสิ่งแวดล้อมของคนในภาคใต้สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ โดยจังหวัดที่มีค่าดัชนีด้านสิ่งแวดล้อมสูงสุด Top 5 ของประเทศ อยู่ภาคใต้ทั้งหมด ได้แก่ พังงา ระนอง นราธิวาส พัทลุง และชุมพร ส่วนหนึ่งเป็นผลจากความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์และสภาพอากาศของภาคใต้ ที่ตั้งอยู่ใกล้ทะเลทั้งฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน มีลมและฝนกระจายตัวเกือบตลอดทั้งปี ทำให้ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กในอากาศ (PM 2.5) และอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีของภาคใต้อยู่ในระดับต่ำกว่า 2 ภาคและค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ โดยจังหวัดตรังมีค่า PM 2.5 เฉลี่ยต่อปีต่ำสุดของประเทศ และยังมีอันดับ 5 เมืองไร้ฝุ่นในเอเชียที่เหมาะสมแก่การไปเที่ยวและพักผ่อน⁴ และจังหวัดพังงามีอุณหภูมิต่ำสุดของประเทศ ส่วนหนึ่งจากปัจจัยเฉพาะทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งอยู่ทางด้านฝั่งตะวันตกของภาคใต้ ซึ่งรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เพิ่มเติมที่ในฤดูฝน จึงเป็นจังหวัดที่มีฝนอยู่ในเกณฑ์ดีมากเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคเดียวกัน

ดัชนี ด้านสิ่งแวดล้อมของคนในภาคอีสานและภาคเหนือใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ สะท้อนจากค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กในอากาศ (PM 2.5) และอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีสูงกว่า

รูปที่ 2 ดัชนีและเครื่องชี้ความเป็นอยู่ด้านสิ่งแวดล้อม

Top 5	ดัชนีสูงสุดที่สุด	PM 2.5 ต่ำที่สุด	อุณหภูมิต่ำที่สุด
1	พังงา	ตรัง	พังงา
2	ระนอง	สตูล	ตราด
3	นราธิวาส	กระบี่	นราธิวาส
4	พัทลุง	นครศรีธรรมราช	สตูล
5	ชุมพร	ชุมพร	ระนอง

หมายเหตุ : ดัชนีความเป็นอยู่ด้านสิ่งแวดล้อมของทุกจังหวัดในภาคใต้ฝั่งตะวันตก (ฝั่งอันดามัน) ติด Top 15 ของประเทศ (สตูล (9) ภูเก็ต (11) ตรัง (13) และกระบี่ (14))

ที่มา : The World Air Quality Project และ Open Government Data of Thailand ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (มหาชน) คำนวณโดยทีมศึกษา

มุมมองที่ 2 คนในภาคอีสานอยู่ในพื้นที่ที่ปลอดภัยกว่าภาคอื่น

ดัชนีความเป็นอยู่ด้านความปลอดภัยของคนในภาคอีสานสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ โดยจังหวัดที่มีค่าดัชนี ด้านความปลอดภัยสูงสุด Top 5 ของประเทศอยู่ภาคอีสานทั้งหมด ได้แก่ นครพนม บุรีรัมย์ อานาจเจริญ สุรินทร์ และสกลนคร โดยภาคอีสานมีจำนวนแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ต่ำกว่า 2 ภาค และค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ ส่วนหนึ่งจากที่เกือบครึ่งหนึ่งของคนในภาคอีสานทำการเกษตร และมีวิถีชีวิตที่ด้อยที่ด้อยอาศัย

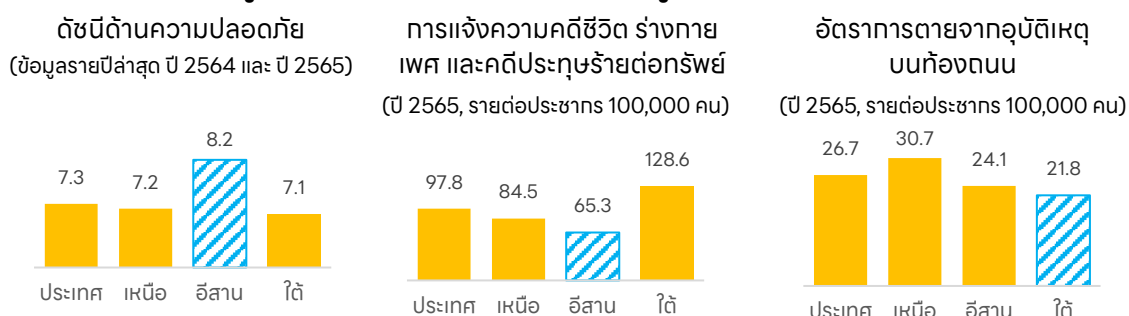
ดัชนี ด้านความปลอดภัยของคนในภาคเหนือและภาคใต้อยู่ในระดับใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ แต่ต่ำกว่าภาคอีสาน โดยอัตราการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนของคนในภาคเหนืออยู่สูงสุด เนื่องจากประชาชนและภาคธุรกิจมีการเดินทางสัญจรและขนส่งสินค้าเป็นจำนวนมาก⁵ และลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขา เส้นทางคดเคี้ยว ประกอบกับนักท่องเที่ยวในภาคเหนือจะนิยมท่องเที่ยวโดยขับรถยนต์ข้ามจังหวัด ซึ่งอาจไม่มีความชำนาญในเส้นทาง

⁴ จากการสำรวจ 5 เมืองไร้ฝุ่นในเอเชียที่เหมาะสมแก่การไปพักผ่อน โดยประชาชาติธุรกิจ (เผยแพร่เดือนมกราคม 2563)

⁵ ภาคเหนือมีปริมาณการจราจรสูงกว่าภาคใต้ จากข้อมูลปริมาณจราจรบนทางหลวง ปี 2565 ของกรมทางหลวง (เผยแพร่เดือนเมษายน 2566)

ทำให้มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้สูง สำหรับอัตราการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนของคนในภาคใต้ต่ำสุด ส่วนหนึ่งเป็นผลจากปัจจัยโครงสร้างถนนที่ส่วนใหญ่เป็นแนวราบไม่คดเคี้ยวเหมือนภาคเหนือ ประกอบกับรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางโดยเครื่องบินไปยังจุดหมายปลายทางเป็นหลักไม่นิยมขับรถข้ามจังหวัด

รูปที่ 3 ดัชนีและเครื่องชี้ความเป็นอยู่ด้านความปลอดภัย

Top 5	ดัชนีสูงที่สุด	การแจ้งความคดีฯ ต่ำที่สุด	อัตราการตายจากอุบัติเหตุฯ ต่ำที่สุด
1	นครพนม	สุรินทร์	ยะลา
2	บุรีรัมย์	อำนาจเจริญ	นราธิวาส
3	อำนาจเจริญ	นครพนม	ปัตตานี
4	สุรินทร์	บุรีรัมย์	กรุงเทพฯ ⁶
5	สกลนคร	สกลนคร	สมุทรสงคราม

ที่มา : ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2565 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดยทีมศึกษา

มุมมองที่ 3 การศึกษาของคนในภาคใต้ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ สำหรับคนในภาคเหนือการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายติด Top 5 ของประเทศ แต่ความเป็นอยู่ด้านการศึกษาในทุกพื้นที่ยังต่ำกว่าก่อนโควิด

ดัชนีความเป็นอยู่ด้านการศึกษาของคนในภาคใต้ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ โดยจังหวัดภูเก็ตและตรัง ติด Top 10 ของประเทศที่มีดัชนี ด้านการศึกษาสูงสุด รองจากกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยเครื่องชี้สำคัญมาจากคนที่อายุ 15 ปีขึ้นไปในภาคใต้มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงใกล้เคียงค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ โดยเฉพาะคนในจังหวัดภูเก็ตมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยติดอันดับ Top 5 ของประเทศ เนื่องจากเป็นจังหวัดเศรษฐกิจที่สำคัญ มีรายได้สูง ทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาจากภาครัฐค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้

สำหรับภาคเหนือและภาคอีสาน แม้ดัชนี ด้านการศึกษาจะต่ำกว่าภาคใต้และค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ แต่หากพิจารณาเครื่องชี้แต่ละด้าน พบว่า แต่ละภาคมีจุดเด่นด้านการศึกษาต่างกัน โดยภาคเหนือมีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบ ONET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับสูงที่สุดในประเทศ สอดคล้องกับข้อมูลรายจ่ายด้านการศึกษาต่อหัวของครัวเรือนในภาคเหนือที่อยู่ในระดับสูงที่สุดในประเทศเช่นกัน⁷ สะท้อนให้เห็นว่าคนในภาคเหนือให้ความสำคัญและมีการลงทุนในด้านการศึกษาค่อนข้างมาก ขณะที่ภาคอีสานมีสัดส่วนของเด็กอายุ 0-5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัย สูงกว่า 2 ภาคและค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเป็นมิติหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในหลายแง่มุม ตั้งแต่การเปิดเรียน การปรับการเรียนการสอนผ่านกลไกต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาทางเศรษฐกิจที่ตามมาทำให้เด็กหลายคนต้องออกจากโรงเรียน หรือเรียนนอกระบบ⁸ ส่งผลให้ความเป็นอยู่ด้านการศึกษาในทุกพื้นที่ยังต่ำกว่าก่อนโควิด (ปี 2562, รายละเอียดตาม Appendix 3) โดยเฉพาะกลุ่มเด็กเล็กที่เป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้ สะท้อนจาก

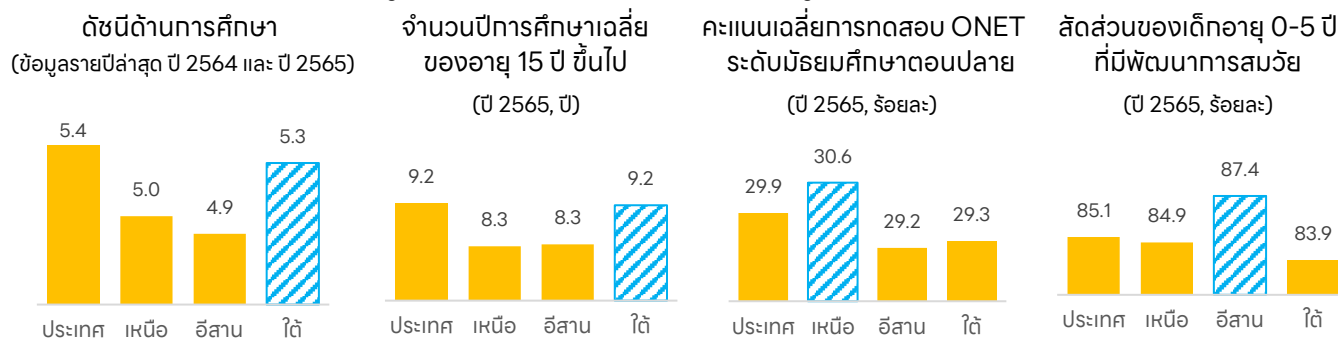
⁶ กรุงเทพฯ ติด Top 5 ของจังหวัดที่มีอัตราการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนต่ำ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากมีทางเลือกการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะที่หลากหลายรูปแบบซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยลดโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ในขณะที่ประชากรในต่างจังหวัดยังมีทางเลือกการขนส่งสาธารณะจำกัด จากบทความ “สถานการณ์ความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย รด(ยัง)ชน-คน(ยัง)ตาย” ของ ดร. ภาณุ ฐิติพร สุขแก้ว (เผยแพร่เดือนกันยายน 2566)

⁷ จากงานศึกษา “จบการศึกษา 8 แสนล้าน ความเหลื่อมล้ำขนาด โรงเรียน ภูมิภาคและระดับรายได้” ของ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ร่วมกับสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (เผยแพร่เดือนมีนาคม 2564)

⁸ จากงานศึกษา “สำรวจผลกระทบหลังโควิด-19 จุดเปลี่ยนการศึกษาโลก” ของ ดร.ภูมิศรีพันธ์ ทองเปลือมนาค ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์การศึกษา สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) (เผยแพร่เดือนมกราคม ปี 2564)

สัดส่วนของเด็กอายุ 0-5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัยลดลงมาก และเด็กโตระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีคะแนน ONET ลดลง สะท้อนว่าโควิดส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา

รูปที่ 4 ดัชนีและเครื่องชี้ความเป็นอยู่ด้านการศึกษา

Top 10	ดัชนีสูงสุด	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของอายุ 15 ปีขึ้นไปสูงสุด	คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ ONET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุด	สัดส่วนของเด็กอายุ 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัยสูงสุด
1	กรุงเทพฯ	นนทบุรี	กรุงเทพฯ	นครสวรรค์
2	สมุทรปราการ	กรุงเทพฯ	สมุทรสงคราม	ร้อยเอ็ด
3	สมุทรสงคราม	ปทุมธานี	นครปฐม	อุดรธานี
...	ภูเก็ต (6)	ภูเก็ต (4)	แพร่ (6)	พิจิตร (4)
...	ตรัง (7)	สงขลา (8)	ภูเก็ต (10)	ยโสธร (5)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน () คือ ลำดับเมื่อเทียบกับประเทศ

ที่มา : ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2565 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดยทีมศึกษา

มุมมองที่ 4 ความเป็นอยู่ด้านสาธารณสุขของคนในภาคใต้ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ ส่วนภาคเหนือและภาคอีสานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ มีเพียงจังหวัดหลักของแต่ละภาค ได้แก่ เชียงใหม่ ภูเก็ต และขอนแก่น ที่ติดอันดับต้น ๆ ของประเทศ ทั้งนี้ ความเป็นอยู่ด้านสาธารณสุขของคนใน 3 ภาค กลับมาใกล้เคียงกับก่อนโควิดแล้ว

ดัชนีความเป็นอยู่ด้านสาธารณสุขของคนในภาคใต้ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ โดยจังหวัดภูเก็ตติด Top 10 ของประเทศที่มีดัชนี ด้านสาธารณสุขสูงสุด รองจากกรุงเทพฯ และปริมณฑล ส่วนหนึ่งมาจากแผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ตที่เน้นขับเคลื่อนด้านสาธารณสุข ให้ภูเก็ตเป็นเมืองบริการทางการแพทย์นานาชาติโดยเน้นส่งเสริมมาตรฐานการตรวจวินิจฉัยและพัฒนาศักยภาพโรงพยาบาลในพื้นที่ นอกจากนี้ หากพิจารณาเครื่องชี้แต่ละด้านพบว่า ภาคใต้มีจุดเด่นในหลายเครื่องชี้ โดยมีประชากรที่พิการ อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ และสัดส่วนประชากรต่อจำนวนเตียงอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

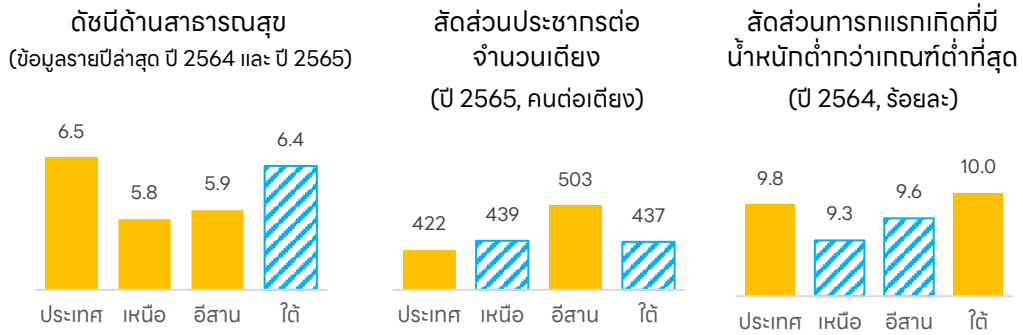
ดัชนี ด้านสาธารณสุขของคนในภาคอีสานและภาคเหนือต่ำกว่าภาคใต้และค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ อย่างไรก็ดีพบว่า จังหวัดหลักใน 3 ภูมิภาค ต่างติดอยู่ในอันดับต้น ๆ ของประเทศ โดยที่มีจำนวนเตียงรองรับผู้ป่วยมากที่สุดเมื่อเทียบกับประชากร ได้แก่ เชียงใหม่ (ลำดับ 3) ภูเก็ต (ลำดับ 7) และขอนแก่น (ลำดับ 11) เนื่องจากเป็นจังหวัดใหญ่และรายได้อยู่ในระดับสูง ทำให้มีโอกาสได้รับการดูแลและเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ

ความเป็นอยู่ด้านสาธารณสุขเป็นอีกด้านที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งหลังจากสถานการณ์โควิด-19 คลี่คลายลง ประชาชนกลับมาใช้ชีวิตได้เป็นปกติมากขึ้น ดัชนี ด้านสาธารณสุขของคนใน 3 ภูมิภาค กลับมาอยู่ระดับใกล้เคียงกับก่อนโควิด (ปี 2562) เนื่องจากการรับวัคซีนเพิ่มขึ้นต่อเนื่องและสถานการณ์ระบาดลดความรุนแรงลง โดยสุขภาพของการก่อกำเนิดใกล้เคียงกับก่อนโควิด-19 ในทุกภาค สำหรับสัดส่วนเตียงรองรับผู้ป่วย และผู้ป่วยในปรับดีขึ้นเล็กน้อยจากก่อนโควิด-19 ในทุกภาค อย่างไรก็ตาม

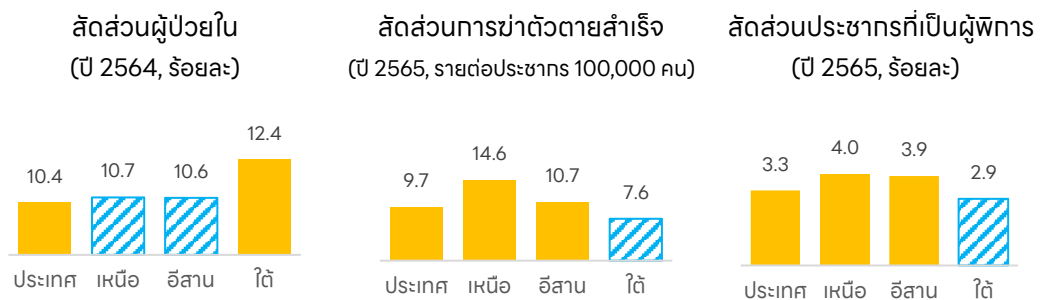
๑ จากรายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2565 ของกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (เผยแพร่เดือนตุลาคม 2566)

ประชากรที่พิการยังสูงกว่าก่อนโควิดในทุกภาค และการฆ่าตัวตายของภาคอีสานและภาคเหนือยังแย่งกว่าช่วงก่อนโควิด-19 ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเครียดและปัญหาด้านสุขภาพจิตที่เพิ่มสูงขึ้น

รูปที่ 5 ดัชนีและเครื่องชี้ความเป็นอยู่ด้านสาธารณสุข

Top 10	ดัชนีสูงสุด	สัดส่วนประชากรต่อจำนวนเตียงต่ำที่สุด	สัดส่วนการก่อกำเนิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ต่ำที่สุด
1	นนทบุรี	กรุงเทพฯ	สิงห์บุรี
2	กรุงเทพฯ	สมุทรสาคร	พะเยา (3) / น่าน (4)
3	ปทุมธานี	เชียงใหม่ (3)	เชียงราย (6)
...	ภูเก็ต (6)	ภูเก็ต (7)	หนองบัวลำภู (7)
...	ชุมพร (10)	ขอนแก่น (11)	กาฬสินธุ์ (8) พังงา (9)

Top 10	สัดส่วนผู้ป่วยในต่ำที่สุด	สัดส่วนการฆ่าตัวตายสำเร็จต่ำที่สุด	สัดส่วนประชากรที่เป็นผู้พิการต่ำที่สุด
1	นนทบุรี	นราธิวาส	ภูเก็ต
2	สมุทรปราการ	ปัตตานี	ชลบุรี
3	หนองบัวลำภู (4) / นครพนม (5)	ยะลา	กรุงเทพฯ
...	สุโขทัย (7)	กรุงเทพฯ (4)	ระนอง (8)
...	ชัยภูมิ (8)	ภูเก็ต (5)	สุราษฎร์ธานี (10)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน () คือ ลำดับเมื่อเทียบกับประเทศ

ที่มา : ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2565 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดยทีมศึกษา

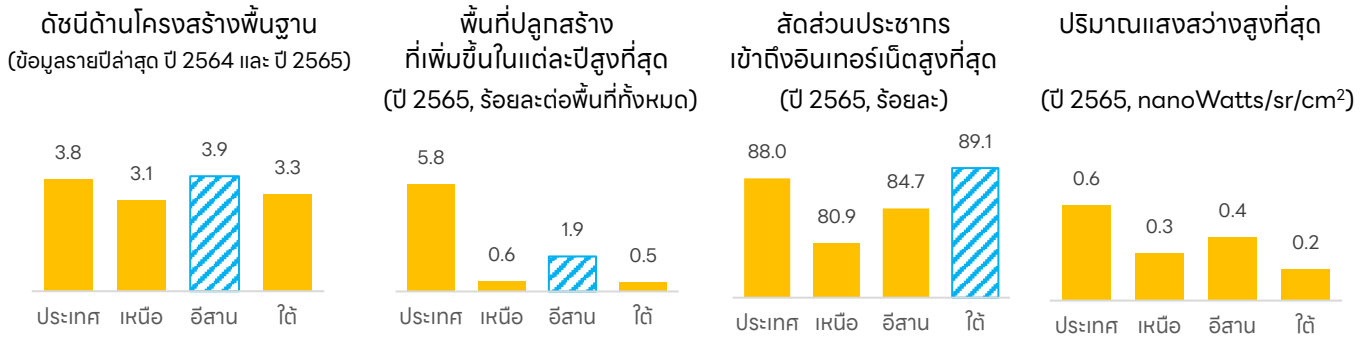

มุมมองที่ 5 โครงสร้างพื้นฐานของภาคอีสานดีใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ สำหรับภาคใต้และภาคเหนือยังไม่ดีเท่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ แต่จังหวัดหลัก ๆ ในภาคใต้ติด Top 5

ดัชนีความเป็นอยู่ด้านโครงสร้างพื้นฐานของคนในภาคอีสานใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ
โดยอุบลราชธานีและบุรีรัมย์ ติด Top 5 ของประเทศที่มีดัชนี ด้านโครงสร้างพื้นฐานสูงสุด จากมีพื้นที่ก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีสูงกว่า 2 ภาค โดยส่วนหนึ่งเป็นการก่อสร้างที่ขยายตัวตามการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานถนนสายหลักในอีสาน เช่น ถนนทางหลวงเลข 24 สีคิ้ว-เดชอุดม ซึ่งเป็นถนนสายหลักของภาคอีสานตอนใต้ ได้ขยายเป็นโครงข่ายทางหลวง 4 ช่องจราจรและเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์เชื่อมโยง 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม และสายรอง สาย 226 สำหรับด้านปริมาณแสงสว่างใกล้เคียงกับ 2 ภาค

ดัชนีฯ ด้านโครงสร้างพื้นฐานของคนในภาคใต้และภาคเหนืออยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แต่ต่ำกว่าภาคอีสาน โดยดัชนีฯ ด้านโครงสร้างพื้นฐานของคนในภาคใต้ สะท้อนจากมีพื้นที่ปลูกสร้างที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีต่ำกว่าอีสาน อย่างไรก็ตาม มีสัดส่วนประชากรเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสูงกว่า 2 ภาคและใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ โดยจังหวัดตรัง และภูเก็ต มีสัดส่วนฯ มากถึง 96% เป็นอันดับ 3-4 ของประเทศ ด้านดัชนีฯ ด้านโครงสร้างพื้นฐานของคนในภาคเหนือ จากมีพื้นที่ปลูกสร้างที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีต่ำกว่าภาคอีสาน รวมทั้งมีสัดส่วนประชากรเข้าถึงอินเทอร์เน็ตต่ำสุด คือ 81% ส่วนหนึ่งจากสภาพภูมิศาสตร์ในบางพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่เขา เช่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสัดส่วน 68% และจังหวัดตาก มีสัดส่วนฯ 72% ต่ำสุดของประเทศ

รูปที่ 6 ดัชนีและเครื่องชี้ความเป็นอยู่ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

Top 5	ดัชนีสูงที่สุด	พื้นที่ปลูกสร้างที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีสูงที่สุด	สัดส่วนประชากรเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสูงที่สุด	ปริมาณแสงสว่างสูงที่สุด
1	กรุงเทพฯ	อุบลราชธานี	สมุทรปราการ	กรุงเทพฯ
2	สมุทรปราการ	นครราชสีมา	บุรีรัมย์	นนทบุรี
3	นนทบุรี	กาญจนบุรี	ตรัง	สมุทรปราการ
4	อุบลราชธานี	ขอนแก่น	ภูเก็ต	ปทุมธานี
5	บุรีรัมย์	บุรีรัมย์	กรุงเทพฯ	สมุทรสาคร

ที่มา : VIIRS Stray Light Corrected Nighttime Day/Night Band Composites ของ Earth Observation Group, Payne Institute for Public Policy, Colorado School of Mines, Dynamic World ของ Google ร่วมกับ World Resources Institute และฐานข้อมูลดัชนีความเท่าเทียมของปี 2565 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดยทีมศึกษา

กล่าวโดยสรุป ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละภูมิภาคมีจุดเด่นแตกต่างกัน คนใต้อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดีมาก คนในภาคอีสานอุ้นใจด้านความปลอดภัยและมีโครงสร้างพื้นฐานดีใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ คนในภาคเหนือให้ความสำคัญและลงทุนในการศึกษาสูง และทั้ง 3 ภาคมีจังหวัดที่มีระบบสาธารณสุขติด Top 5 ของประเทศ ซึ่งทั้งหมดนับเป็นเสน่ห์ของ 3 ภูมิภาคของไทยที่ส่องผ่านดัชนีความเป็นอยู่ของคนไทยในงานศึกษา

ผู้เขียนขอขอบคุณ ดร.กฤษฏีเลิศ สัมพันธรักษ์ ที่ช่วยเป็นที่ปรึกษาให้กับการทำเรื่องนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี คุณศรันยา อธิพนพิบูลย์ และคุณจิรวัดน์ ภูงาม ที่ช่วยประมวลผลข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และข้อมูลดาวเทียม รวมทั้งคุณศราวัลย์ อังกลมเกลียว คุณณวรา สกุล ณ มรรคา คุณมนัสชัย จึงตระกูล คุณจิตภาฯ ช่วยพันธุ์ คุณปยุตวิชัย เศรษฐ์สมบูรณ์ และทีมงานสำนักงานภาค สำหรับความคิดเห็นเชิงพื้นที่ที่มีประโยชน์ ตลอดจน ดร.สุรจิต ลักษณะะสุด และคุณรุจา อติศรกาญจน์ ที่ช่วยทำให้บทความนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

Contact Authors:

ฝ่ายเศรษฐกิจการเงินภูมิภาค

ปริญดา สุสีตติส

ดวงทิพย์ ศิริกาญจจารักษ์

Email: parindas@bot.or.th

Email: dountgis@bot.or.th

โทร 0-2283-5660

โทร 0-2283-5453

Appendix

Appendix 1 เครื่องชี้วัดความเป็นอยู่ของคนใน 3 ภูมิภาค

เครื่องชี้	หน่วย	การตีความ	ปีของข้อมูล	ที่มาของข้อมูล
1. รายได้และการจ้างงาน				
1.1 รายได้แรงงานที่แท้จริง เป็นรายได้แรงงานทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรที่คำนวณจากรายได้แรงงานรวมทั้งปี หาดด้วยจำนวนแรงงานและหาร 12 เดือน ทั้งนี้ คำนึงถึงเงินเฟ้อแล้ว	บาทต่อเดือน	ยิ่งมากยิ่งดี	ปี 2562 ปี 2565 และ ครั้งแรกปี 2566	สำรวจภาวะการดำเนินงานของประชาชน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดย ทีมศึกษา
1.2 อัตราการว่างงาน คำนวณจากประชากรในวัยทำงานที่ไม่มีงานทำ หาดด้วย ประชากรในวัยทำงานทั้งหมด และคูณ 100	ร้อยละ	ยิ่งน้อยยิ่งดี	ปี 2562 ปี 2565 และ ครั้งแรกปี 2566	
1.3 รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ของครัวเรือน โดยคำนึงถึงเงินเฟ้อแล้ว	บาทต่อเดือน	ยิ่งมากยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2564	ผลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของ ครัวเรือน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดยทีมศึกษา
1.4 สินทรัพย์สุทธิของครัวเรือน โดยสินทรัพย์ประกอบด้วยมูลค่าบ้าน ที่ดิน สิ่งปลูก สร้าง ยานพาหนะทุกประเภท เงินออมในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งทองและอัญมณี หักด้วย หนี้สินของครัวเรือน	บาทต่อปี	ยิ่งมากยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2564	
1.5 สัดส่วนคนจน คำนวณจากจำนวนประชากรที่มีรายได้หรือรายจ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อ เดือนต่ำกว่าเส้นความยากจน หาดด้วยจำนวนประชากรทั้งหมด และคูณ 100	ร้อยละ	ยิ่งน้อยยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ
2. การศึกษา				
2.1 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนอายุ 15 ปีขึ้นไป	ปี	ยิ่งมากยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ
2.2 คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ ONET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งประเมินตาม มาตรฐานการเรียนรู้ครอบคลุม 5 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์	ร้อยละของผลรวม ของคะแนนทดสอบ รวม 5 วิชาต่อ ผลรวมจำนวนผู้เข้า สอบ 5 วิชา	ยิ่งมากยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	
2.3 สัดส่วนของเด็กอายุ 0-5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัย ต่อจำนวนเด็กอายุ 0-5 ปี ทั้งหมดในช่วงเวลาที่กำหนด คูณ 100 โดยพัฒนาการสมวัยประเมินโดยใช้คู่มือเฝ้า ระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หรือคู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก กลุ่มเสี่ยง	ร้อยละของจำนวน เด็กอายุ 0-5 ปี ทั้งหมด	ยิ่งมากยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	

เครื่องชี้	หน่วย	การตีความ	ปีของข้อมูล	ที่มาของข้อมูล
3. สาธารณสุข				
3.1 สัดส่วนประชากรต่อจำนวนเตียง คำนวณจากจำนวนประชากรกลางปีหารด้วยจำนวนเตียง	ประชากรต่อเตียง	ยิ่งน้อยยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2564	สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
3.2 สัดส่วนการก่แรกเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ คำนวณจาก จำนวนการก่แรกเกิดที่มีอายุน้อยกว่า 28 วัน ที่มีน้ำหนักต่ำกว่า 2,500 กรัมหารด้วยจำนวนการก่แรกเกิดทั้งหมด ซึ่งเป็นการเกิดมีชีพ คูณ 100	ร้อยละ	ยิ่งน้อยยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2564	ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
3.3 สัดส่วนผู้ป่วยใน ต่อจำนวนประชากรกลางปีทั้งหมด ของกระทรวงสาธารณสุข คูณ 100	ร้อยละ	ยิ่งน้อยยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2564	
3.4 สัดส่วนการฆ่าตัวตายสำเร็จ	รายต่อประชากร 100,000 คน	ยิ่งน้อยยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2564	
3.5 สัดส่วนประชากรที่เป็นผู้พิการ ต่อจำนวนประชากรทั้งหมด คูณ 100	ร้อยละ	ยิ่งน้อยยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	
4. ความปลอดภัย				
4.1 การแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	รายต่อประชากร 100,000 คน	ยิ่งน้อยยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
4.2 อัตราการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนน รวมรถทุกประเภทและคนเดินเท้า	รายต่อประชากร 100,000 คน	ยิ่งน้อยยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	
5. สิ่งแวดล้อม				
5.1 ค่า PM 2.5 เฉลี่ยต่อปี คำนวณจากผลต่างระหว่าง PM 2.5 Air Quality Index - 150 เป็นระดับที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (กรณี บางจังหวัดไม่มีข้อมูล ประมาณการโดยใช้ค่าเฉลี่ย PM 2.5 ของจังหวัดที่มีพื้นที่ติดกัน)	ไมโครกรัมต่อเมตร ³	ยิ่งน้อยยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	The World Air Quality Project คำนวณโดยทีมศึกษา
5.2 อุณหภูมิสูงสุดในแต่ละปี	องศาเซลเซียส	ยิ่งน้อยยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	Open Government Data of Thailand ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) คำนวณโดยทีมศึกษา

เครื่องชี้	หน่วย	การตีความ	ปีของข้อมูล	ที่มาของข้อมูล
6. โครงสร้างพื้นฐาน				
6.1 พื้นที่ปลูกสร้างที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี จำนวนจาก ส่วนต่างของพื้นที่สิ่งปลูกสร้างรวมทุกประเภทสะสมเทียบกับปีก่อน	ตารางกิโลเมตร	ยิ่งมากยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	Dynamic World ของ Google ร่วมกับ World Resources Institute จำนวนโดยทีมศึกษา
6.2 สัดส่วนประชาชนเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ต่อประชากรทั้งหมด ศูนย์ 100	ร้อยละ	ยิ่งมากยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
6.3 ปริมาณแสงสว่างวัดจาก ปริมาณความเข้มแสงเฉลี่ยในพื้นที่	nanoWatts/sr/cm ² (Average DNB radiance values)	ยิ่งมากยิ่งดี	ปี 2562 และปี 2565	VIIRS Stray Light Corrected Nighttime Day/Night Band Composites ของ Earth Observation Group, Payne Institute for Public Policy, Colorado School of Mines จำนวนโดยทีมศึกษา ผ่าน Google earth engine

Appendix 2 วิธีการจัดทำดัชนีความเป็นอยู่ของคนไทย

การจัดทำดัชนีความเป็นอยู่ของคนไทย ใช้วิธีการคำนวณเดียวกับดัชนีความเป็นอยู่ (Well-Being) ขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Cooperation and Development (OECD)) โดยคำนวณดัชนีแต่ละด้าน รายภาค และเฉลี่ยทั้งประเทศ ดัชนีนี้ใช้เปรียบเทียบกับค่าดัชนีแต่ละพื้นที่ และเปรียบเทียบกับภาพรวมทั้งประเทศว่า พื้นที่ใดดีกว่า/แย่กว่ากัน และดีกว่า/แย่กว่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศเป็นหลัก (ไม่ได้ใช้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน (Benchmark) ของแต่ละด้านว่าดีกว่า/แย่กว่าเกณฑ์เพียงใด และไม่ได้ใช้เปรียบเทียบข้ามช่วงเวลาว่าปีใดดีกว่าปีใด) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การนำข้อมูลมา Normalize เนื่องจากเครื่องชี้มีหน่วยที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องปรับค่าเครื่องชี้ให้อยู่ในช่วงที่กำหนด (โดยในบทความนี้ช่วงที่กำหนดอยู่ในช่วง 0-10) โดยใช้วิธี min-max formula ตามสมการด้านล่าง

$$\text{กรณีที่ 1 เครื่องชี้ตีความว่า "ยิ่งมากยิ่งดี" คำนวณโดย } \hat{x}_{i,t} = \left(\frac{x_{i,j,t} - \min(x_{i,t})}{\max(x_{i,t}) - \min(x_{i,t})} \right) \times 10$$

$$\text{กรณีที่ 2 เครื่องชี้ตีความว่า "ยิ่งน้อยยิ่งดี" คำนวณโดย } \hat{x}_{i,t} = \left(\frac{\max(x_{i,t}) - x_{i,j,t}}{\max(x_{i,t}) - \min(x_{i,t})} \right) \times 10$$

โดย x คือ ข้อมูลเครื่องชี้ของแต่ละด้าน, i คือ ด้านที่ 1-6, j คือ จังหวัดที่ 1 ถึง 77 และ t คือ ปี 2564-2565 สำหรับในการวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อมจะใช้ข้อมูล PM 2.5 ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงตุลาคมปี 2566 และข้อมูลอุณหภูมิจะใช้ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงกันยายนปี 2566 ซึ่งเป็นข้อมูลล่าสุด ประกอบการวิเคราะห์ต่างหากด้วย เพื่อให้ได้ภาพที่สะท้อนสถานการณ์ล่าสุด เนื่องจากมีข้อมูลเป็นรายเดือน แต่ยังไม่สามารถนำข้อมูลปี 2566 มาคำนวณเป็นดัชนีได้ เพราะข้อมูลยังไม่ครบปี

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณดัชนีแต่ละด้าน รายภาค และประเทศ โดยหาค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักด้วยจำนวนประชากรแต่ละจังหวัดในภาคนั้น ๆ (Arithmetic Mean)

Appendix 3 เครื่องชี้วัดความเป็นอยู่ของคนใน 3 ภูมิภาค ปี 2562 – ปีล่าสุด (ปี 2564-2566)

เครื่องชี้	หน่วย	ภาคเหนือ		ภาคอีสาน		ภาคใต้	
		ปี 2562	ปีล่าสุด (ปี 2564-2566)	ปี 2562	ปีล่าสุด (ปี 2564-2566)	ปี 2562	ปีล่าสุด (ปี 2564-2566)
1. รายได้และการจ้างงาน							
1.1 รายได้แรงงานที่แท้จริง (ค่าจ้างมากยิ่งขึ้นดี)	บาทต่อเดือน	4,544 4,792 (ครั้งแรก)	3,978 (ปี 65) 3,928 (ครั้งแรกปี 66)	3,893 4,112 (ครั้งแรก)	3,774 (ปี 65) 3,810 (ครั้งแรกปี 66)	5,233 5,383 (ครั้งแรก)	5,305 (ปี 65) 5,353 (ครั้งแรกปี 66)
1.2 อัตราการว่างงาน (ค่าจ้างน้อยยิ่งขึ้นดี)	ร้อยละ	0.9 0.9 (ครั้งแรก)	1.3 (ปี 65) 1.0 (ครั้งแรกปี 66)	0.8 0.8 (ครั้งแรก)	1.0 (ปี 65) 0.7 (ครั้งแรกปี 66)	1.5 1.4 (ครั้งแรก)	2.1 (ปี 65) 1.5 (ครั้งแรกปี 66)
1.3 รายได้หลังหักรายจ่ายที่แท้จริงของครัวเรือน (ค่าจ้างมากยิ่งขึ้นดี)	บาทต่อเดือน	4,625	4,521 (ปี 64)	4,033	4,669 (ปี 64)	6,048	5,982 (ปี 64)
1.4 สินทรัพย์สุทธิของครัวเรือน (ค่าจ้างมากยิ่งขึ้นดี)	บาทต่อปี	1,277,650	1,334,459 (ปี 64)	1,472,968	1,580,854 (ปี 64)	1,720,987	1,727,630 (ปี 64)
1.5 สัดส่วนคนจน (ค่าจ้างน้อยยิ่งขึ้นดี)	ร้อยละ	6.8	6.8 (ปี 65)	8.4	7.8 (ปี 65)	11.9	9.9 (ปี 65)
2. การศึกษา							
2.1 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของอายุ 15 ปี ขึ้นไป (ค่าจ้างมากยิ่งขึ้นดี)	ปี	7.7	8.3 (ปี 65)	7.7	8.3 (ปี 65)	8.5	9.2 (ปี 65)
2.2 คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ ONET ของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ค่าจ้างมากยิ่งขึ้นดี)	ร้อยละ	32.1	30.6 (ปี 65)	29.9	29.2 (ปี 65)	29.9	29.2 (ปี 65)
2.3 สัดส่วนของเด็กอายุ 0-5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัย (ค่าจ้างมากยิ่งขึ้นดี)	ร้อยละ	96.1	84.9 (ปี 65)	97.9	87.4 (ปี 65)	97.4	83.9 (ปี 65)
3. สาธารณสุข							
3.1 สัดส่วนประชากรต่อจำนวนเตียง (ค่าจ้างน้อยยิ่งขึ้นดี)	ประชากรต่อเตียง	446	439 (ปี 65)	570	502 (ปี 65)	503	437 (ปี 65)
3.2 สัดส่วนการแรกเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (ค่าจ้างน้อยยิ่งขึ้นดี)	ร้อยละ	9.6	9.3 (ปี 64)	9.7	9.6 (ปี 64)	10.2	10.6 (ปี 64)
3.3 สัดส่วนผู้ป่วยใน (ค่าจ้างน้อยยิ่งขึ้นดี)	ร้อยละ	12.0	10.7 (ปี 64)	12.0	10.6 (ปี 64)	12.5	12.4 (ปี 64)
3.4 สัดส่วนการฆ่าตัวตายสำเร็จ (ค่าจ้างน้อยยิ่งขึ้นดี)	รายต่อประชากร 100,000 คน	14.1	14.5 (ปี 65)	8.9	10.7 (ปี 65)	8.2	7.6 (ปี 64)
3.5 สัดส่วนประชากรที่เป็นผู้พิการ (ค่าจ้างน้อยยิ่งขึ้นดี)	ร้อยละ	3.7	4.0 (ปี 65)	3.7	3.9 (ปี 65)	2.5	2.9 (ปี 65)

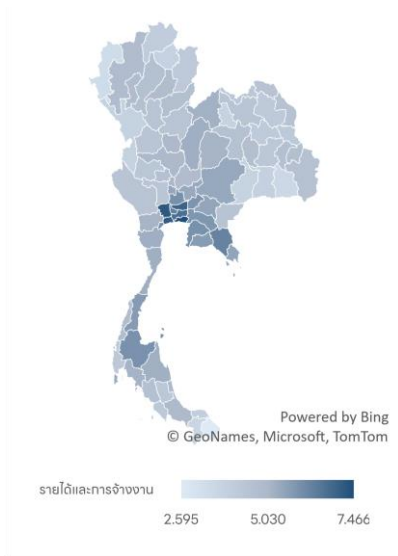
เครื่องชี้	หน่วย	ภาคเหนือ		ภาคอีสาน		ภาคใต้	
		ปี 2562	ปีล่าสุด (ปี 2564-2566)	ปี 2562	ปีล่าสุด (ปี 2564-2566)	ปี 2562	ปีล่าสุด (ปี 2564-2566)
4.ความปลอดภัย							
4.1 การแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (ค่า ยิ่งน้อยยิ่งดี)	รายต่อประชากร 100,000 คน	74.6	84.5 (ปี 65)	60.4	65.3 (ปี 65)	109.1	128.6 (ปี 65)
4.2 อัตราการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนน (ค่า ยิ่งน้อยยิ่งดี)	รายต่อประชากร 100,000 คน	34.8	30.7 (ปี 65)	27.2	24.1 (ปี 65)	27.2	21.8 (ปี 65)
5.สิ่งแวดล้อม							
5.1 ค่า PM 2.5 เฉลี่ยต่อปี (ค่า ยิ่งน้อยยิ่งดี)	ไมโครกรัมต่อเมตร ³	82.8 72.9 (10 เดือนแรก)	66.4 (ปี 65) 85.7 (10 เดือนแรกปี 66)	79.5 79.3 (10 เดือนแรก)	74.2 (ปี 65) 79.7 (10 เดือนแรกปี 66)	57.0 59.4 (10 เดือนแรก)	53.1 (ปี 65) 59.7 (10 เดือนแรกปี 66)
5.2 อุณหภูมิสูงสุดในแต่ละปี (ค่า ยิ่งน้อยยิ่งดี)	องศาเซลเซียส	37.5	36.3 (ปี 65)	37.3	35.8 (ปี 65)	35.5	34.8 (ปี 65)
6.โครงสร้างพื้นฐาน							
6.1 พื้นที่ปลูกสร้างที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี (ค่า ยิ่งมากยิ่งดี)	ร้อยละต่อพื้นที่ทั้งหมดของภาค	0.31	0.57 (ปี 65)	0.9	1.9 (ปี 65)	0.83	0.53 (ปี 65)
6.2 สัดส่วนประชาชนเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (ค่า ยิ่งมากยิ่งดี)	ร้อยละ	59.6	80.9 (ปี 65)	56.8	84.7 (ปี 65)	64.8	89.1 (ปี 65)
6.3 ปริมาณแสงสว่าง (ค่า ยิ่งมากยิ่งดี)	nanoWatts/sr/cm ²	0.2	0.3 (ปี 65)	0.3	0.4 (ปี 65)	0.1	0.2 (ปี 65)

หมายเหตุ : **ตัวอักษรสีแดง** หมายถึง แย่กว่าปี 2562 **ตัวอักษรสีดำ** หมายถึง ใกล้เคียงกับปี 2562 และ**ตัวอักษรสีเขียว** หมายถึง ดีกว่าปี 2562

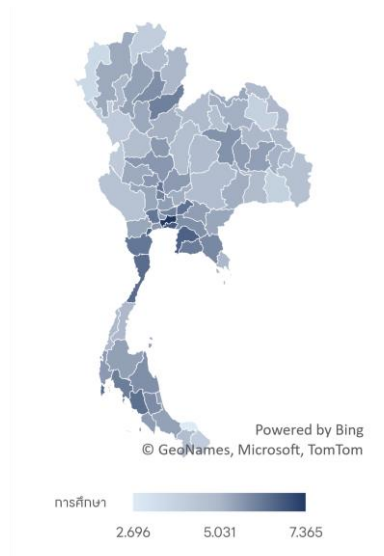
ที่มา : The World Air Quality Project , Open Government Data of Thailand ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน), ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, Dynamic World ของ Google ร่วมกับ World Resources Institute และสำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดยทีมศึกษา

Appendix 4 ดัชนีความเป็นอยู่ของคนไทยในด้านต่าง ๆ รายจังหวัด

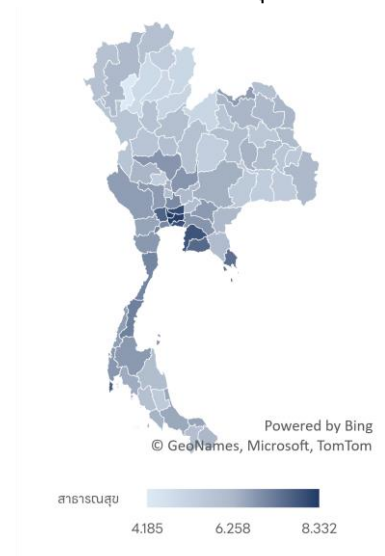
A. รายได้และการจ้างงาน

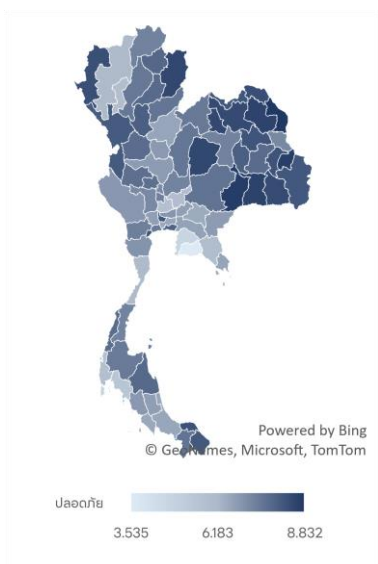
B. การศึกษา

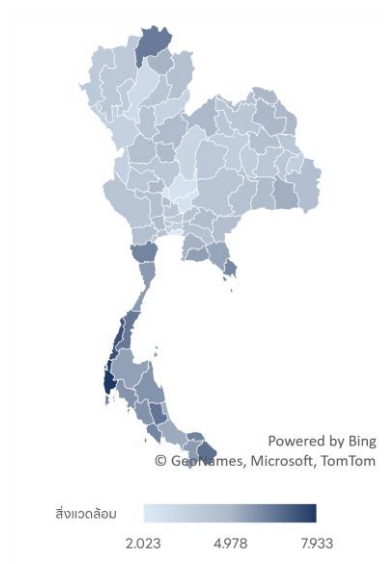
C. สาธารณสุข

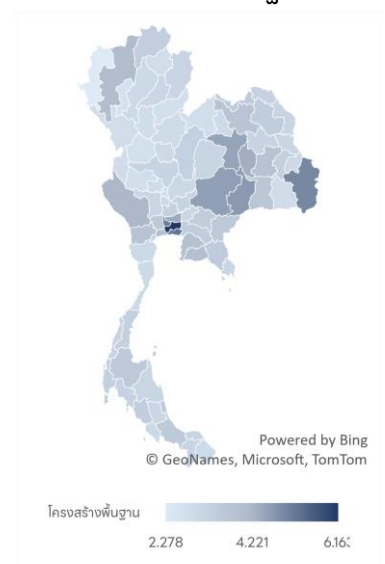
D. ความปลอดภัย

E. สิ่งแวดล้อม

F. โครงสร้างพื้นฐาน

หมายเหตุ: ค่าดัชนีฯ แต่ละด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0-10 โดยค่ายิ่งมากยิ่งดี

ที่มา: 1) ผลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ 2) ฐานข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 3) สํารวจภาวะการทางานของประชาชน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ 4) The World Air Quality Project 5) Open Government Data of Thailand ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) 6) VIIRS Stray Light Corrected Nighttime Day/Night Band Composites ของ Earth Observation Group, Payne Institute for Public Policy, Colorado School of Mines และ 7) Dynamic World ของ Google ร่วมกับ World Resources Institute คำนวณโดยทีมศึกษา